

L'any passat, les Illes Balears varen ser amfitriones de quatre esdeveniments internacionals relacionats amb el medi ambient i l'economia. A Calvià tengué lloc un seminari internacional sobre turisme i desenvolupament sostenible a la Mediterrània. A Menorca el punt de referència va ser la insularitat, que forma part de la campanya que empeny el Govern balear perquè Europa i els diferents estats de la Unió emparin el fet diferencial que suposa ser illes. I, poc després, es reuní a Palma la Comissió Mediterrània de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible.

En resum, va ser un any interessant, al qual, a més a més, es va afegir el *workshop* sobre "desenvolupament sostenible a la Mediterrània, entre la realitat i la utopia" que organitzà "SA NOSTRA" a Can Tàpera. Un seminari que, sens dubte, contribuí a la presa de consciència sobre un problema que cal afrontar amb valentia: posar límits al consum de recursos renovables, l'esgotament dels quals ens duria cap a un carreró sense sortida. A Can Tàpera es va redactar i aprovar un document que, entre d'altres coses, ha de servir per a la convocatòria d'un fòrum de debat sobre la sostenibilitat.

Seminari internacional

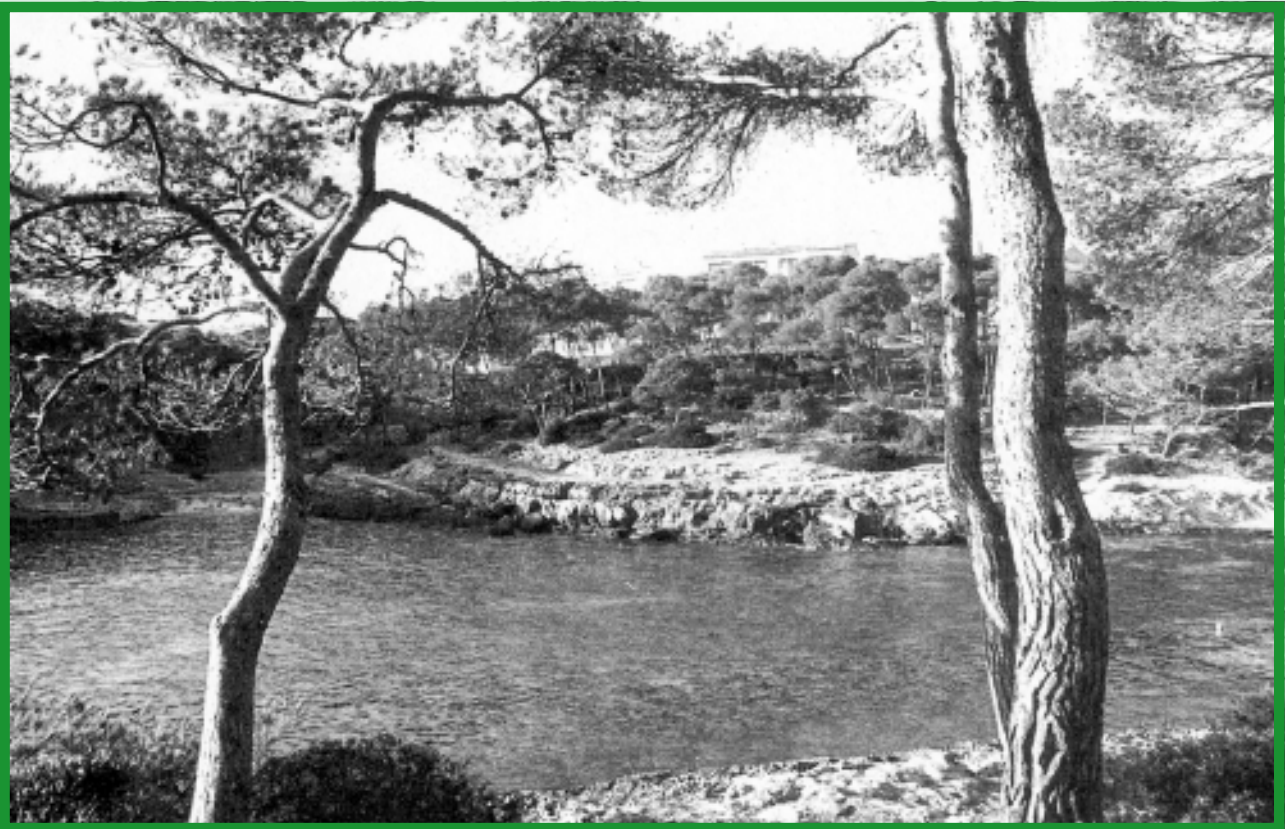
"Desenvolupament sostenible a la mediterrània: entre la realitat i la utopia"

Can Tàpera, Palma, 12-16 març 1997

1. El model de desenvolupament actual no considera que cap factor pugui ser limitat, i actua com si els recursos no fossin escassos.
2. No es poden considerar els recursos naturals de manera separada, ja que l'home actua sobre tot el conjunt.
3. La Mediterrània forma part d'un sistema de recursos molt més ampli, però que a la vegada continua sent limitat.
4. Entre les principals causes d'ús insostenible de recursos cal destacar:
 - la visió a curt termini que es té en la seva utilització;
 - la concentració en l'explotació intensiva d'un o pocs recursos;
 - la falta de consideració d'elements intangibles (p.e. biodiversitat, etc.);
 - la distribució insuficient equitativa dels beneficis de l'explotació;
 - el fet de considerar els recursos com un bé públic i no com un bé comú;
 - la falta de participació democràtica en la presa de decisions sobre la utilització de béns comuns.
5. Més enllà de les mesures correctores que es plantegen sovint, és necessari adoptar línies d'actuació encaminades a un ús sostenible dels recursos. Es proposen:

- incloure aspectes ambientals i socials (no tan sols els econòmics) en les definicions habituals del concepte de qualitat de vida;
 - el foment de la diversificació econòmica, encara que aquesta -tot i sent necessària- no és un element suficient per tal que s'arribi a un model d'ús sostenible dels recursos;
 - la necessitat d'incrementar la cooperació i transferència de tecnologia entre països mediterranis.
6. En parlar de desenvolupament sostenible a illes mediterrànies, s'han de considerar alguns aspectes específics i particulars:
 - el contrast entre les diferents realitats illenques de la Mediterrània;
 - les illes petites i mitjanes són "unitats de capital ecològic", pel que fa als seus recursos naturals (biodiversitat, territori, aigua, fonts d'energia) que són limitats i, en la majoria dels casos, fràgils i vulnerables;
 - és necessari considerar, a més dels recursos naturals, els recursos històrics, culturals i patrimonials;
 - les illes tenen una forta dependència de l'exterior, per la qual cosa és imprescindible optimitzar l'ús dels recursos propis de cada illa.
 7. La capacitat e càrrega de moltes illes supera la sostenibilitat, entesa com a taxa de renovació dels recursos naturals; això provoca una pèrdua progressiva de la qualitat ambiental que constitueix un indicador per a l'actuació de mecanismes correctors.
 8. Per evitar la pèrdua de qualitat ambiental, és necessari que les illes tinguin la capacitat de gestió del canvi i del ritme del canvi, per damunt de les forces externes que intervenen a les illes. Això es podrà aconseguir a partir de la capacitat de control social, que implica la capacitat d'ordenar, legislar i gestionar els recursos naturals. Per tot això, és necessari adoptar un front comú a nivell d'illes mediterrànies, de cara a les diferents polítiques que les afecten (principalment les exteriors).
 9. Per tal d'assegurar el desenvolupament sostenible a les illes, les següents accions es consideren prioritàries;

- b) definició clara i divulgació dels objectius de la sostenibilitat;
 - c) establir plans d'acció, que han de ser: concrets, viables, tangibles i consensuats amb els diferents sectors econòmics i socials;
 - d) educació i formació de tots els recursos implicats.
10. Tota la societat està implicada en el procés cap a la sostenibilitat. Es reconeixen, tanmateix, agents amb papers especialment rellevants, entre els quals figuren:
- a) el sector **científic**, que ha de contribuir a l'anàlisi de la situació actual, a la definició d'objectius i al plantejament de models i alternatives;
 - en especial els empresaris i professionals dels sectors de major pes relatiu de cada illa (p.e. turisme, construcció), o més directament relacionats amb el medi natural (p.e. agricultura, silvicultura, pesca);
 - e) les **entitats ciutadanes**, ONG, col·lectius socials, grups de pressió, líders d'opinió, etc., que poden intervenir en qualsevol dels estadis del procés.
11. E proposa la creació a cada illa mediterrània de **fòrums insulars** per a la sostenibilitat, com a centres de debat i elaboració d'idees, i que serveixin per impulsar la preparació, desenvolupament i aplicació de plans, i en concret d'Agendes Locals 21. Es proposa que el fòrum sigui impulsat per una entitat neutral implicant-hi tots els agents esmentats anteriorment.

Garantir la sostenibilitat.

- b) el sector **polític i administratiu**, responsables del procés de la presa de decisions, que ha d'integrar el criteri de la sostenibilitat a la dinàmica sociopolítica;
 - c) els sectors de la **comunicació i de la formació d'opinions**, inclòs el món educatiu, que difongui i introdueixi socialment aquest criteri;
 - d) els sectors **econòmics**, usuaris del medi ambient, i
12. Les administracions insulars han de promoure i coordinar les autoritats municipals i donar-los suport per a l'elaboració d'Agendes Locals 21, i la seva correcta aplicació.
- Se sol·licita, finalment, que les illes mediterrànies, siguin incloses a la campanya "*Ciutats i Pobles cap a la sostenibilitat*" de la Unió Europea.